

Eesti Keskkonnaühenduste Koda

Keskkonnaministeeriumile ja keskkonnaministrile hr Madis Kallasele

koopia: Vivian Loonela, ELi esindus Eestis, esinduse juht

Janika Laht, Eesti alaline esindus EL juures, nõunik keskkonnaküsimustes

Eesti saadikud Euroopa Parlamendis: Marina Kaljurand, Andrus Ansip, Urmas Paet, Yana Toom, Jaak Madison, Riho Terras, Sven Mikser

Teie:

Meie: 19.08.2022 nr 1-2/22/5509

EL looduse taastamise määruse eelnõust

Täname võimaluse eest kommenteerida EL looduse taastamise määruse eelnõud (edaspidi "eelnõu"). Esitan alljärgnevalt Eesti Keskkonnaühenduste Koja seisukoha eelnõu osas ning mõned ettepanekud selle täiendamiseks.

Peame algatust väga oluliseks ja vajalikuks ning toetame seda täielikult, sealhulgas:

- toetame täielikult eelnõu eesmärki hõlmata taastamismeetmetega 2030. aastaks kokku vähemalt 20% Euroopa Liidu maismaa- ja merealadest ning 2050. aastaks kõiki taastamist vajavaid ökosüsteeme;
- toetame täielikult eelnõu põhimõtet, et elupaikade head seisundit tuleb säilitada ka väljaspool Natura 2000 alasid.

Peame oluliseks, et määruse näol antakse kõigile liikmesriikidele ühine juriidiline alus tegevuse käivitamiseks.

Ettepanekud eelnõu täiendamiseks:

- Juhime tähelepanu, et eesmärk hõlmata taastamismeetmetega 2030. aastaks kokku vähemalt 20% Euroopa Liidu maismaa- ja merealadest peab kehtima ka maismaa- ja merealade kohta eraldi ning peame vajalikuks vastavat täpsustust sõnastuses.
- Eelnõus esitatud ökosüsteemi definitsioon jätab hõlmamata makroseened. Peame vajalikuks sõnastust artiklis 3 täpsustada, nimetades eraldi ära ka seenekooslused või asendades loendi üldisema mõistega, nt "elusorganismide kooslused".
- Toome välja vastuolu artiklites 4 ja 5, kus mõlema lõikes 1 taotletakse Natura 2000 elupaikade hea seisundi taastamist 2050. aastaks vaid 90%-l iga I lisas loetletud elupaigatüüpide rühma all olevast pindalast, mis ei ole praegu heas seisus, samas kui mõlema lõikes 2 on nõue elupaikade taasloomiseks kogu teadaoleval pindalal. Peame vajalikuks ühtlustada nõuded, nii et hõlmatud oleks kogu elupaiga teadaolev pindala.

- Soovitame seada artiklite 4 ja 5 lõigetes 1 ja 2 praegusest ambitsioonikamad vahe-eesmärgid, vastavalt aastaks 2030 50% ja aastaks 2040 75%.
- Peame vajalikuks täiendada eelnõu artikli 7 lõikeid 1 ja 3 mõõdetavate eesmärkidega, seades nii jõgede vaba voolu kui lammialade taastamisel selged eesmärgid nii aastaks 2030, 2040 kui 2050.
- Leiame, et tolmeldajapopulatsioonide languse peatamise eesmärgi seadmisel artiklis 8 tuleks olla ambitsioonikam ning kavandada languse peatamine juba lähiaastatele, nt aastaks 2025. Sealt edasi peame vajalikuks konkreetsete mõõdetavate eesmärkide seadmist populatsiooni tõstmise osas aastateks 2030, 2040 ja 2050.
- Peame vajalikuks artiklis 9 viidatud IV lisa sõnastuse muutmist selliselt, et elurikkust toetav karjatamine ja/või heinavarumine oleks põllumajandusmaa mitmekesistamiseks ette nähtud kaitstud või taastatud maastikuelementidel kindlasti soositud. Praegune keeld mitmekesistel maastikuelementidel karjatada ja/või heina varuda on kohatu, vastuolus eelnõu preambuli lõikega 12, milles on ekstensiivsest põllumajandusest loobumist nimetatud elurikkuse vähenemise ühe põhjusena ning seega vastuolus ka eelnõu üldise eesmärgiga.
- Soovitame artikli 10 lõikes 2 nimetatud moodsikuid täiendada elusate suurte ja/või vanade puude moodsikuga (eelnõus nimetatud ebaühtlase vanuselise struktuuri moodsik katab seda vaid osaliselt) ning turvasmuldade moodsikuga (eelnõus nimetatud orgaanilise süsiniku moodsik käsitleb vaid mineraalmuldi). Asjakohane oleks täiendada artiklit ka nõudega turbaaladel paiknevate metsade hüdroloogilise režiimi taastamiseks, sarnaselt põllumajanduslikele ökosüsteemidele.
- Juhime tähelepanu ingliskeelse termini *paludiculture* tõlkele eesti keelde: eesti keeles on selle vastena käibel mõiste “märgalaviiljelus”. Praegu on ingliskeelset terminit tõlgitud eelnõu preambuli lõikes 54 “sookultuuride kasvatamine” ja lõikes 56 “paludikultuur”. Sookultuurina käsitletakse enamasti soode kuivendamise abil nende harimist, vt ka [Sooviljelus – Vikipeedia \(wikipedia.org\)](https://et.wikipedia.org/wiki/Sookultuur), mistõttu see termin on siin kontekstis sobimatu.
- Juhime tähelepanu, et eelnõu eestikeelses versioonis on eelnõu preambuli numeratsioon nihkesse sattunud alates lõikest 56: eestikeelne lõige 56 vastab ingliskeelsele lõikele 55 jne.

Leiame, et EL looduse taastamise määrus vajab kiiret kehtestamist ja ellu viimist.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Laura Uibopuu

Eesti Keskkonnaühenduste Koja koordinaator